

EKUMENIZAM V VSE ŽUPNIJE!

Odllok o ekumenizmu začenja z bezdami: »Pospeševati obnovev edinosti med vsemi kristajni to je eden izmed glavnih ciljev drugega Vatikanskega zbora. »Bolj jasnih besed ne potrebujemo, da nam vsem ekumenizem postane ne samo velika zadeva, ampak tudi sveta stvar, za katero bi se morali v prvi vrsti duhovniki ogreti. Preko njih pa naj bi ta ogenj zajel tudi široke množice vernih. Danes nam je bolj kot kdajkoli poprej jasno, da se edinstvo ne da doseči samo za mizo, kjer bi se sestali najvišji predstavnik ločenih krščanskih Cerkev, ampak da morajo za to dejanje tudi verniki dozorevati. Le na ta način lahko pričakujemo trajne sadove pri obnovi krščanske edinosti. Iz zgodovine nam je znano da sta bili že dve združitvi z krščanskim vzhodom, ki pa ste obe propadli, ker obnovljena edinost ni imela globlje in širše podpore v množicah vernikov.

Ekumenski pravilnik na začetku navaja besede Vatikanskega zbora: »Skrb za obnovitev edinosti je stvar celotne Cerkve, tako vernikov kot pastirjev, in zadeva vsakogar po lastni zmožnosti. »Potemtakem je lahko usodno, če duhovniki še vedno čakamo, da se bo drugje kaj zganilo. Tako čakanje ne more biti v prid duhovni obnovi vernikov po željah in smernicah Vatikanskega zbora. Verniki morajo začutiti, da je tudi njih delež pomemben in da zato nihče ne sme ostati ob strani. Za načrtno ekumensko delo nam pa manjka ustrezno vodstvo. Zato bi nujno rabili ekumensko glasilo. Pred vojno se že Cistracijanci v Stični izdajali tak mesečnik z imenom »Kraljstvo božje«. Obnova tega mesečnika bi bila nad vse zaželjena. Milogrede naj omeni še prilogo »Glasa koncila« — Poslušni duhu«, ki smo je z veseljem pozdravili in sprejeli. Toda po par številkah je priloga vsahnila, ne da bi dosedaj zvedeli za razloge, ki so povzročili njeno prenehanje. Glavni urednik Dr. Tomislav Šagi je v prilog omogočil sodelovanje tudi drugovercem, ker je seveda razumljivo, če gre za obnovo krščanske edinosti. V Nemčiji izhaja taka revija že več kot dve desetletjito; je zelo lepo urejevana »Una sancta«, v kateri lahko beremo prispevke katoliških, protestantskih in pravoslavnihi teologov. List izhaja pod geslom: Hoffen gegen alle Hoffnung! Namen lista je, da kristjane različnih verskih skupnosti zblizuje.

Spodbude za ekumensko delo po župnijah pa tudi pričakujemo od ekumenskih komisij, ki naj bi se ustanavljale po škofijah. Nekatero naše škofije že imajo take komisije, toda njih delo zaenkrat še ne prinaša vidnejših sadov. Zato bi se morali duhovniki lotiti dela na lastno spodbudo. Vsaj enkrat na mesec naj bi povabili vernike k ekumenskemu shodu. Kako oblikovati tak shod je zaenkrat prepuščeno posameznikom, vsekakor je primeren nagovor in potem še molitvena ura za edinost kristjanov. Knjižice za molitveno ura imamo. Tudi obnova Apostolstva Sv. Cirila in Metoda, v mariborski škofiji pa bratovščine Sv. Cirila in Metoda, je bial v nekaterih županijah izvedena. Toda kar se še ni izvedlo, se lahko še vedno zgodi, ker za to gotovo še ni prepozno, tembolj, ker kaže da jo do krščanske edinosti še daleč.

Ker si je ekumensko gibanje postavilo za cilj zблиžanje vseh kristjanov, ki naj bi obrodilo z edinstvom vseh kristjanov v eni cerkvi, se je treba lotiti ekumenskega dela z gorečnostjo, ki pa ne sme biti fanatizem. Za pravilno ekumensko delo je Vatikanski zbor postavil pet temeljnih načel, ki naj bi pravilno usmerjali ekumensko delo. Vsak duhovnik jih mora dobro poznati, zato ne bo odveč, če se majhno nanje ozremo.

Najprej moramo opustiti vse besede, obsojanje in dela, ki bi žalili nezedinjenje brate in so večkrat krivična do njih. Pater Anton Koren D. J. meni, da so Slovani po naravi bolj sposobni, da premostijo psihološke neprijatnosti, kot pa Grki, ki so v tem oziru preveč racionalni in zato tudi manj prilagodljivi.**

Drugo ekumensko načelo svetuje teologom v spornih vprašanjih, naj v razpravah z ločenimi brati ne govorijo zviška, temveč kot enaki z enakimi. Po strani naj pustijo vse nacionalne in verske predsodke ter iščejo samo resnico, ki bo edina kristjane tudi rešila vseh medsebojnih razprtij.

Tretje ekumensko načelo priporoča sodelovanje katoličanov z ločenimi brati na kulturnem, gospodarskem in političnem področju. Tako sodelovanje najlažje obrodi bogate sadove, tembolj, ker je moderni svet danes tehnično tako povezan, da ni več mogoče razločevati med pripadniki različnih veroizpovedi pri delu za blagor države, naroda in celega človeštva.

Najpomembnejše je četrto načelo, ki govori o molitvi. Vse krščanske Cerkve molijo za sveto edinost. Lahko smo veseli, da imamo med katoličani najstarejšo molitveno organizacijo, ki jo je kot bratovščino ustanovil že škof Anton Martin Slomšek leta 1851. Namen te bratovščine je bil moliti zlasti za edinost z vzhodnimi kristjani. Zato naj bi bila naša sveta dolžnost, da bi s to organizirano molitvijo nadaljevali. Vatikanski koncil toplo priporoča tako skupno molitev tudi z ločenimi brati. Take sestanke imenuje cerkveno-duhovne prireditve. Medtem je seveda »communicatio in sacris« le izjemoma dovoljena iz tehtnih razlogov, če seveda katoliška in pravoslavna hierarhija soglašata. Gre za tri zakramente: sv. pokoro, sv. obhajilo in sv. maziljenje.

Peto ekumensko načelo pa poziva vse krščanske Cerkve k notarnji obnovi. Katoliška Cerkev je že precej storila z namenom, da poglobi versko življenje svojih vernikov. Gre predvsem za poglobitev svetopisemskega študija, za liturgično gibanje, za uspešnejše oznanjevanje božje besede, za laični apostolat, za nove oblike redovniškega življenja, potem delo za posvečenje družinskega življenja, rov vzpon socialnega nauka Cerkve, razni tečaji, sinode in zborovanja. Dovolj imamo dokazov, da cerkveno življenje ne miruje, in čeravno je tu in tam hudo upadlo, je cerkev kot celota danes povsem sveža in podjetna. Tudi v drugih krščanskih Cerkvah se da tako obnova zaznamovati, da celo pri nekrščanskih verstvih lahko govorimo o duhovnem prerodu. (npr. Budhizem)

V celotno obnovo duhovnega življenja in delovanja Cerkve moramo nujno vplesti kot eno izmed odločilnih silnic delo za edinost, torej ekumensko gibanje. Opustitev dejanja je lahko včasih huj-

** Kraljevstvo božje, 1. 1966 Misli s potovanja po Atosu in Makedoniji, str. 145.

še kot napačno ravnanje. Naj nam zgodovina ne očita neživljenjskosti in duhovne kratkovidnosti. Prav zato še posebej sezimo po ekumenizmu in ker »Charitas Christi urget nos« (Sv. Pavel). Če bodo naša prizadevanja v doglednem času obrodila svoje sadove, potem bomo lahko s starčkom Simeonom hvalili Boga: »Zdaj odpuščaš, Gospod, svojega služabnika po svoji besedi v miru, ker so videla moje oči tvoje zveličanje, ki si ga pripravil pred obličjem vseh narodov.« (Luka, 2, 29—31.)

Vilko Šolinc

GOSPA ČATRNIJSKA U PROMINI (Pastoralno - liturgijsko - povijesne bilješke)

Pod Prominom crkvice se bijeli
ko da su je anđeli doñijeli,
a uz crkvu vitka stabla stoje,
blago šume, nikog se ne boje,
grobni humci bez reda se steru,
sjene šute, pa se skromno veru
do zvonika što ponosno stoji,
vedro gleda ko da stado broji.

Ovim narodnim stihovima opisuje autor prominjske povjesnice u versima dosta plastično sadašnju crkvu Gospe Čatrnjske sa zvonikom i grobljem, njen smještaj i izgled. Uspela se nećujno uz sjeverni okrajak Male Promine, tiho leži u zavjetrini uz čatrnju žive vode i s uzvisine vedro promatra krševitu visoravan, koja se stere od Velebita i Knina Bulkovicom i Ravnim Kotarima sve do planine Promine, starog Drniša, Moseća i Visoke.

O crkvi Gospe Čatrnjske kao i o župi Promini još nitko nije opširnije pisao. Tu i tamo po koji kraći prikaz u Šematizmima franjevačke provincije presv. Otkupitelja ili šibenske biskupije, kao i u knjigama o Marijinu štovanju u našem puku fra Karla Balića »Kroz Marijin perivoj« (Šibenik 1931, str. 13—14) i fra Ante Crnice »Hrvati i Marija« (Zagreb 1953, str. 112—113, ciklostilom). O arheološkim ostacima, starim natpisima, uopće starinama, nalazištima, staroj Promoni, o planini Promini, o općini, rudnom blagu, privredi itd., pisali su naši stari eminentni pisci F. Bulić, I. G. Urlić, A. Vukičević, F. Marušić, D. Hirc, J. Pukler, Č. Bronić, F. Ž. Donadini, J. Alačević, M. Glavinić i dr. u »Bulletino di archeologia e storia Dalmata«, »Il Dalmata«, »Ilirske narodne novine«, »Smotra Dalmatinska«, »Hrvatski planinar«, »Zadrugar« i ostalima. Fra Petar Bačić, Miljevcanac, vrsni poznavalac i ustrajni istraživač domaće povijesti, ostavio je u rukopisu marljivo skupljenju građu »Župe i župnici Franjevačke Provincije Presv. Otkupitelja« i »Povijest Franjevačkog samostana Visovac«, gdje se dotiče bar u najosnovnijim crtama župe Promine i crkve Gospe Čatrnjske (str. 86; str. 469).

GOSPINA CRKVA

Šematizam franjevačke provincije presv. Otkupitelja od g. 1906. (str. 81—82) piše o župi Promini i napominje odmah na početku kako se u staro vrijeme spominje pod imenom Lukar (selo